

## Nota van B&W Aanpak mensenhandel Haarlemmermeer 2024 tot 2027

### 1. Voorstel

#### Collegebesluit(en)

Het college heeft besloten om:

1. vast te stellen de aanpak mensenhandel Haarlemmermeer 2024 tot 2027 met bijbehorende uitvoeringsagenda,
2. deze nota ter informatie te zenden aan de raad.

### 2. Samenvatting

In het Uitvoeringsprogramma (UP) veiligheid Haarlemmermeer 2023-2024 (2023.7735819) is opgenomen, dat we een aanpak mensenhandel opstellen (hierna: het plan). Dit draagt bij aan de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit waarvan de raad de beleidsdoelen heeft vastgesteld in het Integraal Veiligheidsplan (IVP) Haarlemmermeer 2023-2026 (2022.0002554). De aanpak is onze lokale vertaling van de nationale- en regionale beleidskaders. Het sluit aan op de landelijke afspraken tussen de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Rijk, zoals verwoord in het nationaal programma 'Samen tegen mensenhandel' en het VNG Kader 'Aanpak van mensenhandel', het Plan van aanpak Ondernijning Haarlemmermeer 2024-2027 en het Meerjarenplan mensenhandel 2025-2028 van Noord-Holland Veilig (NHV). Onze aanpak en de daarbij bijbehorende uitvoeringsagenda zijn het resultaat van de samenwerking met een groot aantal partners uit het zorg- en veiligheidsdomein.

### 3. Uitwerking

#### 3.1 Wat willen we bereiken?

Centraal uitgangspunt voor onze aanpak is dat iedereen in Haarlemmermeer veilig kan wonen, verblijven, werken en ondernemen, en zich bovendien ook veilig voelt. De scope is de aanpak van seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting. Deze drie vormen van mensenhandel zijn strafbaar gesteld in het Wetboek van Strafrecht. De inhoudelijke basis voor de aanpak ligt in het Mensenhandelbeeld 2023, dat het Regionaal Informatie en Expertise centrum Noord-Holland (RIEC) heeft opgesteld.

#### *Wat is de aanleiding, context?*

Naast de hierboven vermelde aanleidingen heeft ook het kabinet afgesproken dat mensenhandel, nationaal en internationaal wordt aangepakt.

#### *Omschrijving mensenhandel*

Het werven, vervoeren, opnemen, huisvesten of tewerkstellen van mensen met gebruik van een middel zoals dwang, (bedreiging met) geweld, misleiding of misbruik van een kwetsbare positie noemen we mensenhandel. Mensenhandel is een 'moderne vorm van slavernij'. Mensenhandel maakt een grove inbreuk op de menselijke integriteit van slachtoffers en heeft een ondermijnend karakter, onder meer door de profijttrekking die daarvan het gevolg is. Mensenhandel is strafbaar gesteld in het Wetboek van Strafrecht. Het gaat bij mensenhandel om de uitbuiting van een persoon. Er zijn verschillende vormen van uitbuiting: arbeidsuitbuiting, seksuele uitbuiting, criminele uitbuiting en gedwongen orgaanverwijdering. Deze verschillende vormen van uitbuiting hebben met elkaar gemeen dat er gebruik wordt gemaakt van dwangmiddelen tegen het slachtoffer en dat degene die verantwoordelijk is voor de uitbuiting er (veel) geld aan verdient of op andere wijze profijt heeft van de uitbuiting.

Over gedwongen orgaandonatie is nog onvoldoende bekend. Meer (landelijk) onderzoek is nog nodig. Gedwongen orgaandonatie blijft daarom buiten de scope van onze aanpak. Ook mensensmokkel valt buiten de scope. Signalen die daarop wijzen melden we uiteraard wel bij de politie Noord-Holland/Team Mensenhandel en Mensensmokkel (TMM).

#### Probleemstelling en onderbouwing

De probleemstelling voor de aanpak luidt: 'Hoe kunnen we mensenhandel in Haarlemmermeer beter voorkomen en tegengaan?'

Gemiddeld worden jaarlijks vijftien opsporingsonderzoeken naar mensenhandel verricht onder leiding van het Openbaar Ministerie Noord-Holland. De laatste jaren zijn in Haarlemmermeer enkele slachtoffers

van mensenhandel aangetroffen. Op basis van het Mensenhandelbeeld 2023 van het RIEC constateren we dat in Haarlemmermeer een aantal risicofactoren aanwezig is waardoor mensenhandel in onze gemeente vaker voor zal komen dan tot op heden werd waargenomen. Ook de Nationaal Rapporteur Mensenhandel schat op basis van verricht onderzoek het aantal slachtoffers hoger in dan geregistreerd wordt. Het ongemoeid laten van (de risico's op) mensenhandel staat haaks op onze ambitie voor een veilig Haarlemmermeer. Alle slachtoffers voorkomen en alle daders oppakken is niet mogelijk, maar we willen wel onze bijdrage leveren binnen de keten en in de aanpak van mensenhandel. Daarom hebben we een realistisch uitvoeringsniveau voor onze aanpak bepaald.

#### ***Welk doel wordt nagestreefd?***

We willen mensenhandel in de gemeente Haarlemmermeer aanpakken door in 2026 zo veel mogelijk te voldoen aan het verplichte niveau uit het VNG Kader Aanpak van mensenhandel ([https://vng.nl/sites/default/files/2021-03/kader-voor-de-aanpak-van-mensenhandel\\_20210312.pdf](https://vng.nl/sites/default/files/2021-03/kader-voor-de-aanpak-van-mensenhandel_20210312.pdf)). En we willen de aanpak samen met onze partners uit het zorg- en veiligheidsdomein uitvoeren. De volgende subdoelen streven we na.

#### ***Beleidsmatige basis op orde brengen***

De beleidsmatige basis is op orde onder andere doordat de aanpak gebaseerd is op een analyse, waarbij de werkprocessen zijn vastgesteld en waarbij de inzet van mensen en middelen in de driehoek (het overleg van burgemeester, politie, Koninklijke Marechaussee (KMar) en Openbaar Ministerie (OM) is afgestemd.

#### ***Signalerend vermogen vergroten***

Het signalerend vermogen binnen de gemeente is vergroot, wat blijkt uit een toename van het aantal interne signalen van mensenhandel ten opzichte van 2024.

#### ***Bewustwording en kennis vergroten***

Er is meer aandacht voor en bewustwording van het fenomeen mensenhandel door meetbaar te investeren in bewustwording en kennisvergroting van medewerkers van de gemeente en het politiebassisteam en het uitvoeren van preventieve acties. Omdat hier voor onze gemeente geen additionele middelen vanuit het Rijk beschikbaar zijn laten we bewustwording, kennisvergroting en het handelingsperspectief van inwoners en ondernemers over het fenomeen over aan landelijke- en of regionale (communicatie)acties.

#### ***Samenwerking in de keten verbeteren***

We werken samen in de keten doordat het gemeentelijk beleid met de aanpak van de ketenpartners in het zorg- en veiligheid domein is verweven. Ook werken we samen in de politie-eenheid Noord-Holland door mede uitvoering te geven aan het Integraal Meerjarenbeleidsplan Veiligheid (IMV) 2024-2027 en het Meerjarenplan van aanpak mensenhandel 2025-2028 van Noord Holland Veilig.

#### ***Opvang en hulpverlening borgen***

De opvang van en hulpverlening aan slachtoffers voldoet aan onze zorgplicht, doordat we kwalitatief goede zorg inkopen en borgen dat deze door onze zorgpartners wordt uitgevoerd. Daarbij organiseren we opvang en hulpverlening lokaal of regionaal (op eenheids- of districtsniveau) op de schaal die het meest efficiënt en doelmatig is.

#### ***Opsporing en vervolging faciliteren***

We ondersteunen onze handhavende partners om daders van mensenhandel te kunnen opsporen en vervolgen, door zowel op basisteam niveau als in samenwerking binnen de politie-eenheid met het Openbaar Ministerie (OM), politie Team Mensenhandel en Mensensmokkel (TMM), de KMar en landelijk met de Arbeidsinspectie (NLA) en werkafspraken te maken binnen de kaders van de Wet Politie Gegevens (WPG) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

### **3.2 Wat gaan we daarvoor doen?**

We stellen de aanpak met een uitvoeringsagenda vast voor de periode 2024 tot 2027. We gaan de aanpak en de agenda evalueren ten behoeve van het door de nieuwe raad vast te stellen Integraal Veiligheidsplan Haarlemmermeer 2027-2030.

#### ***Wat zijn de argumenten?***

Volgens het VNG-kader moeten alle gemeenten (en/of regio's) in Nederland in 2026 beschikken over een beleidskader voor de aanpak van mensenhandel en dit ook samen met hun partners uitvoeren. Het VNG-kader geeft diverse aanknopingspunten en eisen voor de op te stellen aanpak. Om in 2026 een adequate aanpak te hebben en uit te voeren stellen we onze aanpak mensenhandel 2024-2027 en de daarbij behorende uitvoeringsagenda vast.

### *Focuspunten in de veiligheidsketen (preventie, repressie en nazorg)*

Binnen de aanpak leggen wij de focus op preventie. Het voorkomen van slachtofferschap van mensenhandel is daarbij een eerste uitgangspunt. Dit kan bereikt worden door het signalerend vermogen van onze gemeente en het basisteam van de politie verder te vergroten. Ook het basisteam van de politie Haarlemmermeer zet in op vroegsignalering in de uitvoering van het reguliere 'blauwe takenpakket'. Hoe eerder een signaal dat kan duiden op mensenhandel kan leiden tot adequaat ingrijpen, hoe meer mensen worden beschermd tegen seksuele-, criminele- of arbeidsuitbuiting. Ook zetten we een aantal Buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) in voor de bestuurlijke controles op illegale prostitutie en ondermijning, waaronder mensenhandel. De straatcoaches zetten we in op de preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit, waaronder criminele uitbuiting.

De repressieve aanpak van mensenhandel is primair een taak van de politie/TMM, de NLA, de KMar en het OM. Uiteraard zet de burgemeester daar waar mogelijk ook in op bestuurlijke handhaving.

Bij de nazorg van slachtoffers van mensenhandel hebben we een belangrijke rol. Adequate opvang en begeleiding kopen wij in bij diverse zorgpartijen indien wij daar een wettelijke zorgtaak hebben en er rijksmiddelen tegenover staan. Voor jeugdige slachtoffers (tot 18 jaar) kan dit op basis van de Jeugdwet. Voor volwassen slachtoffers, is er als het slachtoffer rechtmatig in Nederland verblijft een grondslag voor mits deze zorg onder de werking van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) valt. Dat geldt ook voor niet-EU-slachtoffers van mensenhandel die gebruik maken van een zogenaamde B8-regeling. Hierdoor krijgen ze een verblijfstatus indien ze aangifte doen en de verdachte vervolgd wordt. In andere gevallen zijn deze personen aangewezen op andere regelingen die gelden voor bijvoorbeeld asielzoekers. We blijven inzetten op zorg bij complexe sociale- en veiligheidscasuïstiek van kwetsbare personen, waarbij we aandacht hebben voor verschillende levensgebieden van deze personen.

### *Prioriteiten binnen de drie vormen van mensenhandel*

We geven in onze aanpak de hoogste prioriteit aan de aanpak van seksuele uitbuiting. Deze vorm van mensenhandel gaat namelijk naar onze mening het verst in de aantasting van de psychische- en lichamelijke integriteit van mensen. We gaan op preventief gebied bijvoorbeeld onderzoeken of een nauwere samenwerking mogelijk is met de hotelbranche om seksuele uitbuiting tegen te gaan. Daarbij gaan we ook in op de waarde van nachtregisters. Op het gebied van preventief toezicht gaan we de rol en taak van het (regionaal) Bestuurlijk Controle Team Prostitutie continueren en verder professionaliseren aan de hand van het door Noord Holland Veilig opgestelde verbeterplan. We blijven repressief optreden tegen illegale prostitutie, ook als mensenhandel niet bewezen kan worden.

De aanpak van arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting zijn uiteraard ook belangrijk. In samenwerking met de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) en Noord Holland Veilig willen we op preventief gebied onderzoeken of we met het bedrijfsleven een pilot kunnen starten om arbeidsuitbuiting tegen te gaan. Daarnaast hebben we een ruimtelijk toetsingskader in voorbereiding voor het mogelijk maken van marktinitiatieven voor goede en veilige huisvesting voor arbeidsmigranten. Ook op die manier dragen we bij om arbeidsuitbuiting tegen te gaan.

Bij criminele uitbuiting lopen ouderschap en slachtofferschap soms door elkaar heen. Dit is lastig te onderkennen en vormt met name in de strafrechtketen een probleem. Wij willen op preventief gebied onze bestaande netwerk en de daaraan verbonden middelen inzetten om criminele uitbuiting bij (kwetsbare) jongeren te voorkomen, bijvoorbeeld in samenwerking met jongerenwerkers en door de inzet van straatcoaches. We zetten ook in via ons project 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving'. Verder nemen wij deel aan de regionale projecten rond het thema 'Weerbare jeugd'.

### *Interne meldprocedure*

We gaan onze medewerkers die te maken hebben met publiekscontacten trainen in het herkennen van signalen van mensenhandel en het gebruiken van de interne meldprocedure. Hiervoor sluiten we aan op ons bestaande interne meldpunt [vreemdverhaal@haarlemmermeer.nl](mailto:vreemdverhaal@haarlemmermeer.nl). Voor inwoners en ondernemers die signalen van mensenhandel willen melden openen wij geen meldpunt. Daarvoor is men aangewezen op de landelijke meldpunten, waaronder Meld Misdaad Anoniem (MMA), Coördinatiecentrum tegen mensenhandel (Comensha) en (vanaf 2025) het nieuwe meldpunt arbeidsuitbuiting van de NLA. Wij laten het aan MMA, Comensha en NLA om inwoners en ondernemers daarvan op de hoogte te stellen.

### *Samenwerking in de keten en daarbuiten*

We hebben onze aanpak en de uitvoeringsagenda samen met onze zorg- en veiligheidspartners opgesteld. Alle partners hebben de afgesproken aanpak en activiteiten geborgd in (de plannen van) hun eigen organisaties. Jaarlijks organiseren we een netwerkdag, waarin we met al onze ketenpartners de uitvoering centraal stellen. Buiten de ketenpartners zijn ook andere organisaties betrokken bij de aanpak, zoals de middelbare scholen. We benutten daarbij zoveel mogelijk de bestaande netwerken en afspraken, zoals die MeerWaarde heeft gemaakt over het spreekuur van jongerenwerkers. Met belangstelling volgen

we ook de pilot van het Zorg- en Veiligheidshuis Zaanstreek Waterland waarin men ook individueel casusoverleg voor slachtoffers van mensenhandel heeft geïnitieerd.

#### *Registreren, verwerken en uitwisselen van informatie*

Met de uitvoering van de aanpak verwerken we ook informatie over personen. We blijven daarbij binnen de kaders die gesteld zijn in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Onze afgeschermd applicatie KEDO, waarin vertrouwelijke persoonsgegevens over slachtoffers worden verwerkt, voldoet aan de AVG. Informatiedeling vanuit onze gemeente over verdachten/daders is slechts beperkt tot de deelnemers aan de afgeschermd online-omgeving die hiervoor door het RIEC-NH beschikbaar is gesteld. De politie deelt haar informatie binnen het kader van de Wet politiegegevens.

#### *Investeren in mensen en middelen*

Voor de uitvoering van de aanpak stelt het Rijk geen extra middelen aan onze gemeente beschikbaar. Wel zijn er regionale versterkingsgelden door het Rijk aan NHV toegekend op basis van het IMV. Onze investering in mensen en middelen blijft derhalve beperkt tot de middelen die in de begroting voor het programma veiligheid zijn opgenomen. Door binnen de bestaande middelen voor de aanpak van ondermijning opnieuw te prioriteren en door slim combineren van bestaande structuren en bestaande activiteiten uit te breiden kunnen we zorgen ervoor dat de aanpak kan worden uitgevoerd. Zo wijzen we binnen de bestaande capaciteit een aandachtsfunctionaris mensenhandel aan binnen onze organisatie. De bestaande Boa-capaciteit en de straatcoaches zetten we in op de prioriteiten die we na een gesprek met de raad hebben vastgesteld. Voor het opstarten van nieuwe activiteiten, zoals het uitvoeren van een pilot ter preventie van arbeidsuitbuiting doen wij een beroep op regionale versterkingsgelden.

#### *Uitvoeringsagenda aanpak mensenhandel*

De uitvoeringsagenda aanpak mensenhandel (hierna: de agenda) geeft een opsomming van de activiteiten die we de komende jaren zullen uitvoeren met onze partners om te voldoen aan onze beleidsdoelen. Eind 2026 evalueren we de agenda. De resultaten nemen we mee in de veiligheidsanalyse 2023-2026 die we opstellen voor het door de nieuwe raad op te stellen integraal veiligheidsplan Haarlemmermeer 2027-2030.

#### ***Wat zijn de kanttekeningen en risico's?***

Een belangrijke kanttekening die we maken is dat de uitvoering van de aanpak begrensd is door de financiële ruimte die in onze begroting voor het programma veiligheid beschikbaar is gesteld. Waar we niet aan de nationale (en of regionale) beleidskaders kunnen voldoen omdat er voldoende rijksmiddelen ontbreken geven we dit expliciet aan. Hiervoor geldt het uitgangspunt 'geen knaken, geen taken'. Het risico bestaat hierdoor dat de VNG en of het Rijk ons in 2026 zal aanspreken op het niet (volledig) voldoen aan de afgesproken nationale beleidskaders voor de aanpak van mensenhandel. Indien dat het geval is zullen wij ons daarover verantwoorden met een brief die we via de raad aan de verantwoordelijk minister zullen versturen.

#### **3.3 Wat mag het kosten?**

De kosten voor de uitvoering van de aanpak mensenhandel worden gedekt uit het in de programmabegroting beschikbare budget van beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer van het programma Veiligheid, taakveld 1.2.

#### ***Wat zijn de financiële risico's?***

Onze gemeente loopt geen vermeldenswaardige financiële risico's bij de uitvoering van deze nota.

#### **3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?**

De raad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het lokale veiligheidsbeleid. Dat heeft de raad gedaan met het Integraal Veiligheidsplan Haarlemmermeer (2022.0002554). Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan. Wij hebben daartoe het Uitvoeringsprogramma veiligheid 2023-2024 vastgesteld (2023.7735819). De burgemeester is binnen het college het eerste aanspreekpunt.

#### **3.5 Welke overige relevante informatie is beschikbaar?**

##### Participatie en communicatie

De aanpak en de uitvoeringsagenda zijn opgesteld in samenwerking en afstemming met een groot aantal partners uit ons interne- en externe zorg- en veiligheidsnetwerk, zoals de politie, de KMar, het OM, de NLA, het Zorg- en veiligheidshuis, de Stichting Meerwaarde, Zorg coördinatie HVO-Querido en Scharlaken Koord. In de uitvoeringsagenda hebben we alle activiteiten opgenomen die we inzetten om onze beleidsdoelen te bereiken. De communicatieaspecten daaruit nemen we op in het communicatieplan dat hoort bij het Plan van aanpak ondermijning Haarlemmermeer 2024-2027. Ons besluit publiceren we op bovendien op [www.officielebekendmakingen.nl](http://www.officielebekendmakingen.nl)

---

Zoals we hierboven reeds vermeld hebben laten we communicatie aan inwoners en ondernemers over de aanpak van mensenhandel over aan regionale- en of landelijke campagnes.

*Advies driehoek*

De driehoek Haarlemmermeer (overleg van burgemeester met OM, politie en KMar) heeft op 18 september 2024 een positief advies gegeven over de aanpak en de agenda. Daarmee is ook de uitvoering geborgd.

**3.6 Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?**

Eind 2026 evalueren we de aanpak en de agenda. Daarover informeren we de raad schriftelijk in de Veiligheidsanalyse 2023-2026, die we maken ten behoeve van het door de nieuwe raad vast te stellen integraal veiligheidsplan Haarlemmermeer 2027-2030.

**3.7 Wat betekent dit voor de Metropoolregio Amsterdam (MRA)?**

Dit voorstel heeft geen gevolgen voor de MRA en er zijn met betrekking tot dit onderwerp geen regionale afspraken gemaakt.

*Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,*

*de secretaris,  
Cees Vermeer*

*de burgemeester,  
Marianne Schuurmans-Wijdeven*